

Olsztyn, 22 sierpnia 2019 r.

PS-IV.431.1.4.2019.UJ

Pani
Maria Barbara Gacman
Dyrektor
Polskiego Związku Niewidomych
Domu Pomocy Społecznej
w Olsztynie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko - Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie przeprowadził w dniach: 4-5, 11-15 i 19 lutego 2019 r., kontrolę doraźną Polskiego Związku Niewidomych Domu Pomocy Społecznej w Olsztynie.

Kontrola przeprowadzona została w siedzibie jednostki kontrolowanej.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1507) - zwanej dalej ustawą o pomocy społecznej, rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 ze zm.) oraz upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-IV.0030.46.2019 z dnia 30 stycznia 2019 r.

Przedmiotem kontroli było przestrzeganie praw mieszkańców DPS, jakoś świadczonych usług, spełnianie standardu przez Dom, określonego w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie domów pomocy społecznej, w związku z sygnałem przekazanym do Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie dot. nieprawidłowości w funkcjonowaniu placówki.

Kontrolą objęto okres od 1.01.2018 r. do 19.02.2019 r. Ustalenia kontroli zostały zawarte w protokole, podpisanym przez Panią w dniu 17.07.2019 r. (data wpływu do tut. Urzędu 22.07.2019 r.). Do protokołu nie wniosła Pani zastrzeżeń.

Ustaień kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentów, wizji lokalnej Domu, obserwacji i rozmów z mieszkańcami, ankiet anonimowych opracowanych na potrzeby niniejszej kontroli oraz wyjaśnień i informacji udzielonych w związku z prowadzoną kontrolą przez Panią i pracowników Domu.

Na podstawie przeprowadzonej kontroli działalność PZN Domu Pomocy Społecznej w Olsztynie, w zakresie spraw objętych kontrolą oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych ustalono, że PZN Dom Pomocy Społecznej w Olsztynie jest jednostką organizacyjną Polskiego Związku Niewidomych Zarządu Głównego w Warszawie. W okresie objętym kontrolą Dom prowadzony był w oparciu o „umowę o realizację zadania publicznego”, zawartą w dniu 22.12.2017 r., między Gminą Olsztyn a Polskim Związkiem Niewidomych, na okres od 01.01.2018 r. do 31.12.2022 r.

Na dzień kontroli Dom przeznaczony był dla 100 osób przewlekle somatycznie chorych oraz osób niepełnosprawnych fizycznie: niewidomych i słabowidzących. Jednostka wpisana została do Rejestru Domów Pomocy Społecznej Województwa Warmińsko – Mazurskiego.

Zespół inspektorów zbadał działalność jednostki w następujących obszarach:

- stan i struktura zatrudnienia w DPS, w tym wskaźnik zatrudnienia zespołu terapeutyczno-opiekuńczego, szkolenia oraz dyżury w porze nocnej,
- warunki bytowe, w tym warunki sanitarne,
- wyżywienie i organizacja posiłków,
- stan mieszkańców i opieka medyczna,
- usługi opiekuńcze i wspomagające, poszanowanie godności i praw mieszkańców.

W toku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień, w zakresie:

- Wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego.
- Zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż dwóch pracowników socjalnych na stu mieszkańców Domu.
- Szkoleń pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego.
- Usług bytowych (w tym: dostosowania budynku i jego otoczenia do potrzeb osób niepełnosprawnych, zainstalowania windy oraz systemu alarmu przeciwpożarowego, spełniania wymogów standardu pokoi mieszkalnych pod względem metrażu, ilości zamieszkujących w nich osób oraz wyposażenia, a także spełniania warunków sanitarnych).
- Utrzymania czystości i porządku w pokojach mieszkalnych, w pomieszczeniach sanitarnych i ogólnego użytku, jak również czystości bielizny pościelowej, ręczników i odzieży mieszkańców.
- Zabezpieczenia mieszkańców w odzież, obuwie, środki czystości oraz środki higieny osobistej.
- Umożliwienia mieszkańcom korzystania ze świadczeń zdrowotnych, o których mowa w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
- Zapewnienia mieszkańcom Domu kontaktu z psychologiem.
- Prowadzenia przez DPS indywidualnej dokumentacji mieszkańców.
- Usług opiekuńczych, w tym udzielania pomocy mieszkańcom w podstawowych czynnościach życiowych (tj. w czynnościach higienicznych, toalecie, kąpieli, spożywaniu posiłków, karmieniu, ubieraniu, przemieszczaniu się itp.), w pielęgnacji oraz pomocy w załatwianiu spraw osobistych.

- Prowadzonej terapii zajęciowej, podnoszenia sprawności i aktywizowaniu mieszkańców Domu.
- Zaspakajania potrzeb religijnych i kulturalnych.
- Zapewnienia możliwości korzystania z biblioteki lub punktu bibliotecznego oraz codziennej prasy, a także możliwości zapoznania się z przepisami prawnymi dotyczącymi domów pomocy społecznej.
- Umożliwienia mieszkańcom kontaktu z rodzinami i społecznością lokalną.
- Bezpiecznego przechowywania środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych.
- Zapewnienia mieszkańcom warunków do rozwoju samorządności.
- Umożliwienia mieszkańcom realizacji ich praw wyborczych.
- Zapewnienia przestrzegania praw mieszkańców domu oraz zapewnienia mieszkańcom dostępności do informacji o przysługujących prawach.
- Zapewnienia mieszkańcom regularnego kontaktu z dyrektorem Domu.
- Sprawnego wnoszenia, załatwiania skarg i wniosków mieszkańców.

W zakresie spraw poddanych kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia:

- W PZN Domu Pomocy Społecznej nie działał system przyzywowo-alarmowy, Zgodnie § 6 ust. 1 pkt 1 lit.c rozporządzenia w sprawie dps, dom uznaje się za spełniający warunki, jeżeli w zakresie usług bytowych, „budynek jest wyposażony w system przyzywowo-alarmowy (...)”. Wymieniony system winien być sprawny. Powyższa nieprawidłowość mogła skutkować zagrożeniem bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców DPS.
- Nieprzyjemny zapach w 3 pokojach oraz nieprzyjemny zapach papierosów w 4 pokojach.
Zgodnie z § 6 ust 1 pkt 5 rozporządzenia w sprawie dps, Dom uznaje się za spełniający warunki, jeżeli pomieszczenia mieszkalne domu są (...) wolne od nieprzyjemnych zapachów.
Stosownie do art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1446 ze zm.), zabrania się palenia wyrobów tytoniowych, w tym palenia nowatorskich wyrobów tytoniowych i palenia papierosów elektronicznych, na terenie (...), jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, o których mowa w przepisach o pomocy społecznej.
Powyższe uchybienie mogło skutkować dyskomfortem mieszkańców.
- Brak posiadania wiedzy przez część mieszkańców na temat tworzenia i realizacji indywidualnych planów wsparcia.
Zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie dps, dom funkcjonuje w oparciu o indywidualne plany wsparcia mieszkańca domu, opracowane z jego udziałem, jeżeli udział ten jest możliwy ze względu na stan zdrowia i gotowość uczestnictwa w nim mieszkańca. Ustalono, że z większością mieszkańców była możliwość realizacji ww. planów.
Stwierdzone uchybienie skutkuje brakiem wiedzy mieszkańców w powyższym zakresie.

W toku kontroli stwierdzono również, że liczba pracowników na dyżurach nocnych oraz w weekendy i dni ustawowo wolne od pracy była zbyt mała.

Biorąc pod uwagę, iż pokoje mieszkańców usytuowane są na różnych kondygnacjach, a także ich stany chorobowe i zakres wymaganej pomocy w zakresie samoobsługi oraz uwzględniając opinie samych mieszkańców co do małej liczby personelu, mając na uwadze prawa mieszkańców do poczucia bezpieczeństwa w Domu, wskazano na konieczność zwiększenia obsady na dyżurach nocnych oraz w weekendy i dni ustawowo wolne od pracy.

Ponadto zespół inspektorów ustalił, że w DPS obowiązywała niejednolita zasada naliczania zwrotów za dni nieobecności mieszkańców w Domu (tj. opłatę mieszkańca za pobyt w Domu dzielono przez 28, 30 lub 31 dni i mnożono przez liczbę dni nieobecności w danym miesiącu). W związku z powyższym zespół inspektorów udzielił Pani instruktażu w powyższym zakresie.

W wyniku przeprowadzonych ankiet i rozmów zespołu inspektorów z mieszkańcami, zebrane zostały opinie dotyczące funkcjonowania jednostki.

Uwagi zgłoszone przez mieszkańców zostały wyjaśnione w trakcie kontroli, co zostało szczegółowo opisane w protokole z kontroli.

Mając jednakże na uwadze uzyskane opinie mieszkańców zespół inspektorów udzielił Pani instruktażu w zakresie podejmowania dalszych działań, na rzecz poprawy organizacji wyżywienia w DPS, odnoszenia się z szacunkiem do mieszkańców Domu przez pracowników DPS, w tym szczególnie przez osoby nowozatrudnione (zwracanie się na Pan/Pani) oraz przeciwdziałania incydentom zaginięcia w DPS rzeczy mieszkańców.

Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia zostały omówione z Panią w toku kontroli.

Osobą odpowiedzialną za powstałe nieprawidłowości i uchybienia jest Pani, jako dyrektor placówki. Przyczyną wystąpienia nieprawidłowości i uchybień była nieprawidłowa organizacja pracy oraz niestosowanie, przez osoby odpowiedzialne za realizację zadań, obowiązujących przepisów prawa.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami i uchybieniami, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, wnoszę o podjęcie przez Panią stosownych działań mających na celu ich wyeliminowanie oraz o niezwłoczną realizację następujących zaleceń:

1. Dokonać naprawy systemu przyzywowo-alarmowego w celu dostosowania Domu do wymaganego standardu, zgodnie § 6 ust. 1 pkt 1 lit.c rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 734 ze zm.). W celu uniknięcia sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu mieszkańców dokonywać na bieżąco przeglądu ww. systemu.
2. Podejmować działania w celu wyeliminowania nieprzyjemnych zapachów w pokojach mieszkańców, zgodnie z § 6 ust 1 pkt 5 rozporządzenia w sprawie dps.

3. Opracowywać i realizować indywidualny plan wsparcia wspólnie z mieszkańcem, mając na uwadze § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie dps.

Ponadto uwzględniając instruktaż udzielony przez zespół inspektorów w toku kontroli doraźnej PZN Domu Pomocy Społecznej, wskazuję następujące działania:

1. Zwiększyć obsadę kadrową na dyżurach nocnych oraz w weekendy i dni ustawowo wolne od pracy.
2. Wprowadzić jednolity system naliczania zwrotów za dni nieobecności mieszkańców w DPS.
3. Podejmować dalsze działania, na rzecz poprawy organizacji wyżywienia w DPS.
4. Przeprowadzić szkolenie dot. przestrzegania praw mieszkańców, w tym w zakresie odnoszenia się z szacunkiem do mieszkańców przez pracowników DPS, w tym szczególnie przez osoby nowozatrudnione.
5. Podejmować działania w celu przeciwdziałania przypadkom zaginięciom rzeczy mieszkańców.

Proszę o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, powołując się na znak pisma.

Jednocześnie na podstawie art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.

W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków.

W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa wyżej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w art. 128 ust. 1, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Joanna Jabłonka-Kastrau
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

